

ENRIC GARRIGA I TRULLOLS
UN PATRIOTA CATALÀ

JOAN CERVERA I BATARIU

Enguany, amb motiu del Tricentenari de la batalla final de la Guerra de Successió, és oportú referir-se a la placa que hi ha col·locada a la carretera d'Arbúcies a Viladrau, poc abans d'arribar al pont del molí de les Pipes, on es pot llegir el següent:

Aquí s'esdevingué el 13.1.1714

LA BATALLA DE GRAU D'EN SALA, durant la qual

el veïns d'Arbúcies i els pobles del voltant

derrotaren les forces franco-espanyoles

prenent-los 6 estandarts i causant-los 800 baixes.

En fem memòria!

Arbúcies, 16 de gener de 1994

Ajuntament d'Arbúcies

Institut de Projecte Exterior de la Cultura Catalana

L'acte commemoratiu d'aquesta placa s'ha anat portant a terme cada dos anys, amb una organització, en tots ells, que venia a recordar una mena de litúrgia. L'Institut de Projecte Exterior de la Cultura Catalana (IPECC), sota la presidència d'Enric Garriga Trullols, va estructurar-lo en base a una visita oficial a Arbúcies; recepció a la sala de plens de l'Ajuntament, amb la benvinguda per part de l'alcalde; una audició de música popular, tradicional o clàssica, segons la participació instrumental, alternada amb lectures de textos literaris, poesies, referències històriques, etc.; i un discurs del president de l'IPECC que regreïa el bon acolliment de la municipalitat i feia un recorregut de caire independentista sobre la situació política, social i econòmica del país i de les seves perspectives de futur. Recollim fragments de les darreres intervencions de Garriga Trullols: «*Vam començar aquestes commemoracions bianuals fa 10 anys, i sempre ens hem mantingut fidels en l'amistat i en la voluntat d'aconseguir la independència per a Catalunya. El darrer cop dèiem, aquí mateix, que per a nosaltres aquesta casa comunal és un fogar de llibertat perquè participem dels mateixos ideals de catalanitat i d'ansies d'independència*» (2004). «*L'IPECC, des de la societat civil, treballa per a la recuperació de la memòria històrica i principalment pels fets més rellevants com les victòries catalanes. I això ho fem cada dia en tot lloc adient, dins i*

fora de les nostres fronteres. I les accions i discursos van encaminats a la mateixa finalitat i objectiu. Demostrar que som una colònia d'Espanya, que sofrim una espoliació econòmica, cultural i lingüística, la qual cosa només es pot solucionar amb la independència» (2006). «El nostre objectiu principal és la relació amb la Catalunya exterior formada pels casals catalans, les societats o entitats catalanòfiles, les universitats on s'ensenya el català, etc., complementat pels Premis Batista i Roca per a catalans o catalanòfils que resideixen des de fa molt temps fora dels Països Catalans. Cada any premiem 10 persones. Enguany arribarem al XX premi, o sigui que hauréu guardonat 200 persones. Tot aquest treball ningú el fa, i som l'única entitat a fer-ho arreu de tots els Països Catalans. Això de cara a l'exterior. De cara a l'interior, commemorem les victòries catalanes i tots els fets gloriosos de la nostra història. Això tampoc ho fa ningú. Complementem aquesta tasca seguint les petjades històriques catalanes a tot el Mediterrani i també a Europa. Déu n'hi do! [...] He dit i repetit mil cops que el Dret Internacional garanteix el Dret a l'Autodeterminació dels pobles, que d'altra banda ha estat signat per l'estat espanyol. Per tant, per partida doble, la Constitució espanyola és il·legal, perquè intenta negar aquest dret universal» (2008). «El que era preocupant fa dos anys, l'Estatut d'Autonomia amenaçat pel Tribunal Constitucional, ara ja és tragicòmic. Perquè els que no tenen vergonya són ells. [...] No seré jo qui vingui a desautoritzar les consultes, ja que tenen un valor moral molt gran, que hauria de fer repensar les actituds d'alguns dels nostres polítics i, d'altra banda, descobreixen al món exterior l'existència d'un poble que declara la seva voluntat de ser lliure i independent. [...] Com s'ha de fer i com s'ha de dir que amb els resultats obtinguts a les consultes fins a l'actualitat està totalment assegurat que el Sí seria aclaparadorament majoritari?» (2010).

La recordança del Combat, i la seva victòria, finalitzava amb el desplaçament de tots els assistents fins al peu de la Placa i l'emotiva col·locació d'un plafó floral a cada banda. Seguidament es cantava l'himne nacional de Catalunya, *Els Segadors*, amb l'acompanyament de diversos instruments musicals, segons l'ocasió.

Aquest, el del 2010, fou el darrer acte commemoratiu de la victòria catalana en el combat d'Arbúcies. Enric Garriga Trullols morí a Barcelona el dia 17 de novembre de 2011, a l'edat de 85 anys. La X commemoració, corresponent al 2012 va quedar, doncs, en suspens. Pel que fa a la de l'any 2014, en el moment de redactar aquesta ressenya tenim notícia que se'n reprendrà la celebració; per tant, és molt probable que quan es publiqui aquesta Monografia l'acte ja s'hagi efectuat. La seva muller, Núria Bayó i Mañosa, que en tot moment estigué al seu costat, ha pres el timó de la nau assumint la presidència de l'IPECC.

El recordatori dels funerals del nostre amic reproduïa la imatge de la Mare de Déu de Montserrat i una elegia que era talment un cant esperançat dels seus més pregons anhels:

Ho enyoraré tot.

*Les persones que he estimat,
les muntanyes,
els planells de boscos coronats,
els rius, el mar i els teus polits
prats.*

*Oh, Catalunya! pàtria meva,
terra estimada, mare adorada
i plorada per veure't sotmesa;
encara que lluny de tu
el teu nom i la teva llibertat
m'alegraran.*

*Déu meu, aculla'm allà
a la teva Catalunya
i Occitània unides i lliures.*

* * * *

La temàtica del Combat d'Arbúcies ha estat objecte de diferents aportacions a les Monografies del Montseny (M.M.). Una breu revisió ens proporciona les següents dades, que podria ser que fossin incompletes, en tot cas excuseu-me'n: «Arbúcies, gent d'astúcies matavalons», Enric Casals i Ginesta, M.M. núm. 2/1987. «El llibre d'actes del comú d'Arbúcies (1680-1740)», Josep Manuel Rueda i Torres, M.M. núm. 11/1996. «La Guerra de Successió al Montseny. Anys 1713-1714», Joan Portals i Martí, M.M. núm. 23/2008. «Arbúcies 1714», Joaquim Mateu i Gasquet/Jordi Tura i Masnou, M.M. núm. 28/2013. Cal remarcar que aquesta darrera aportació és un estudi acurat i ben complet de les vicissituds d'aquest combat que, si bé fou una de les nostres victòries, els autors ho complementen amb el capítol «La revenja de les tropes borbòniques», on consta, en els fragments finals, que: «Aquesta acció queda recopilada en la correspondència del Duc de Populi, comandant dels exèrcits francoespanyols que van posar setge a la ciutat de Barcelona a partir del 25 de juliol de 1713, de la següent manera: Bracamonte quemó enterament aquella vila de Arbucias, que solo la iglesia se reservó del universal incendio, para que sirviese este castigo de padrón memorable para la posteridad y el escarmiento».

I acaben els seus autors (J.Mateu – J. Tura): «Prenent aquestes paraules com a referència, no voldríem que la lluita i el sacrifici d'aquells homes i dones quedés en l'oblit, i retornar-los a les pàgines de la Història és un primer pas». Em permeto, doncs, –comptant amb la vostra benvolença– recomanar la lectura completa de l'esmentat treball atès que és –repeteix– una magnífica aportació a la història montsenyenca.

Per tal de refermar la importància del fet que comentem, només cal reproduir el text publicat dins de la Gran Enciclopèdia Catalana, 1970: «*Arbúcies, combat d' -Combat entre forces catalanes i borbòniques que tingué lloc prop de la vila d'Arbúcies el dia 13 de gener de 1714 durant la Guerra de Successió. Les forces de Felip V, bàsicament un regiment de valons, foren totalment derrotades i perderen sis banderes; hom ha conservat encara el record d'aquesta victòria en la dita popular Gent d'Arbúcies, gent d'astúcies: matavalons!*»

Però més que a la placa i a l'activitat patriòtica que es genera al seu voltant, vull referir-me a l'home que s'hi amaga al darrere. L'home que, impulsat pel seu entusiasme i el seu amor per la terra, es va convertir en un llaurador que anà sembrant plaques per tot al llarg dels indrets de la nostra història recordant les gestes, gairebé mítiques, dels catalans. I aquesta figura és, evidentment, com s'expressa en el títol, Enric Garriga Trullols. I per referir-me a la seva personalitat ho faré amb la nota biogràfica de l'escriptor i notable historiador de l'exili català, membre del Consell Nacional Català, Víctor Castells: «*Enric Garriga Trullols (Barcelona 1926-2011) fou un defensor i un eficaç divulgador de la llengua, la cultura, la història i la unitat del Països Catalans. Per ell, Catalunya, el País Valencià, les Illes Balears, la Catalunya del Nord, la Franja de Ponent i l'Alguer, formaven un unitat indestruïble: la nació catalana. El seu objectiu prioritari, tant a la seva trajectòria dins l'IPECC i el CAOC com a la seva participació en plataformes polítiques, cíviques i culturals, fou sempre conciliar voluntats i unir esforços per aconseguir la unitat d'acció de l'independentisme. El 1978 fou membre fundador de l'Institut de Projecte Exterior de la Cultura Catalana (IPECC), on exercí el càrrec de secretari i, a partir del 1997, de president. El mateix any participà activament en la fundació del Cercle d'Agermanament Occitano-Català (CAOC) i en fou secretari general, càrrec que exercí fins que n'assumí la presidència el 2001. Va desplegar una incansable activitat com a agitador cívic i divulgador de la història, organitzant centenars d'activitats com ara visites culturals i històriques, commemoracions de dates de significació patriòtica i erecció de monuments i plaques commemoratives. L'escenari de totes aquestes activitats no era únicament a l'interior dels Països Catalans, sinó a tot el món, gràcies a les intenses relacions que tenia amb els casals catalans de l'exterior. Entre les principals activitats impulsades des de l'IPECC, destaquem la creació i l'impuls dels premis Josep Maria Batista i Roca atorgats pel treball per la llengua i la cultura catalanes a l'exterior, la construcció de monuments a personalitats catalanes a l'Argentina, Alemanya o Bèlgica, la realització de viatges per conèixer l'expansió catalana a la Mediterrània i les petjades catalanes a Centreeuropa i a Amèrica, o la promoció de la descoberta de les gestes històriques catalanes*».

Per cert, cal subratllar, finalment, la decisió que s'ha pres d'afegir el seu nom als premis Batista i Roca. Així, doncs, a partir de la convocatòria de l'any 2013 ja han estat denominats *Premis Josep Maria Batista i Roca – Memorial Enric Garriga Trullols*. Felicitem ben sincerament l'acord pres per l'IPECC d'unir dos noms il·lustres que lluitaren, sense defallir mai, per la independència que ara tenim al nostre abast, i tant... Sí-Sí!!